

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÍRODOVEDECKÁ FAKULTA

Mlynská dolina, Ilkovičova 6, B1 - 309,
842 15 Bratislava 4

Oponentský posudok na dizertačnú prácu s názvom: **Neuropsychologie fobické reakce na hady**

Doktorand: **Mgr. Jakub Polák, Ph.D.**

Školiteľ: **doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D.**

Oponent: **prof. PaedDr. Pavol Prokop, DrSc.**

Študijný program: **Všeobecná psychológia**

Počet strán: **251**

Predložená dizertačná práca bola vypracovaná na FF Univerzity Karlovy v Prahe a pozostáva zo série experimentov skúmajúcich fobické reakcie na hady na úrovni self-reportov ako aj na úrovni fyziologických odpovedí. Autor v spolupráci s kolegami okrem iného zistil, že hady vyvolávajúce emóciu strachu sú zároveň charakteristické niektorými odlišnosťami od hadov vyvolávajúcimi emóciu odporu ako na úrovni self-reportov, tak na úrovni fyziologickej, tak aj neurálnej.

Doktorand svoje výsledky publikoval v množstve prestížnych periodík (napr. *Frontiers in Psychology*, *British Journal of Psychology*, *Current Psychology*, *Psychiatry Research*) a v mnohých ďalších. Publikáčna aktivita a citačný ohlas autora jasne napovedajú, že namiesto diskusie o udelení ďalšieho titulu Ph.D. by sme sa mohli pokojne venovať aj vyššej akademickej hodnosti.

Osobne vnímam svoju rolu oponenta predloženej dizertácie ako veľmi špecifickú a to z dvoch dôvodov: 1. Niektoré práce dr. Jakuba Poláka submitované do rôznych časopisov som už oponoval a preto som si svoj názor už vyjadril a 2. plne sa stotožňujem s evolučným zameraním jeho hypotéz, takže je takmer nemožné, aby som mu vyčítal niečo principiálne.

Predložená práca je excelentná a metodologickým prístupom, počtami respondentov ako aj publikačnými výstupmi nápadne prevyšuje nároky kladené na bežné dizertácie. Keďže väčšina prác tvoriacich dizertačnú prácu už prešli recenzným konaním (ako som už uviedol, niekedy aj mojím), nebudem sa podrobne vyjadrovať k metodike a výskumným zámerom autora. Moje otázky sú skôr diskusného charakteru.

1. Ako si vysvetľujete odpor vyvolávaný endoparazitmi? Počas vlastných submitácií som sa stretol s názorom, že u človeka by skôr mali vyvolávať odpor ich vajíčka (alebo

cysticerkus u pásomníc), ani nie tak dospelé jedince, pretože jedine odpor z vajčiek môže človeku pomôcť vyhnúť sa kontaminácii. Okrem toho, všetci vo výskumoch prezentujeme minimálne niektoré druhy parazity v nadrozmerných veľkostiach, čo tak celkom nezodpovedá realite.

2. Ako si vysvetľujete vyššiu ochotu mužov participovať na (nielen) Vašich online výskumoch v porovnaní so ženami? Je to neustále sa opakujúci fenomén, ktorý väčšina autorov nijako nevysvetľuje.
3. V jednej z Vašich prác nekorelovali postoje k hadom s hodnotením obrázkov, hoci by človek očakával silnú koreláciu. Meranie postojov v danej práci som si detailne neštudoval, ale nemohol byť postoj meraný viac položkami zameranými na kognitívnu a behaviorálnu stránku a menej emocionálne zameranými položkami? Hodnotenie obrázkov je ladené viac emocionálne, čo by teoreticky mohlo zapríčiniť absenciu očakávanej korelácie.
4. Nepremýšľali ste aj nad zaradením skúmania aktivity niektorých endokrinných žliaz do výskumu strachu a odporu z hadov?
5. V práci je uvedený článok: Vobrubová B., Sedláčková K., Janovcová M., Rádlová S., Polák J., Peléšková Š., Frynta D., Landová E. (2021). Eye movement patterns in response to fear- and disgust-eliciting reptiles. *Evolution and Human Behavior*

Ja so ho pred časom oponoval, a hoci bol môj posudok maximálne pozitívny, článok bol nanešťastie zamietnutý. Keďže je v práci uvádzaný ako submitovaný do EHB, chcem sa opýtať, či bol odoslaný napriek negatívne stanovisku editora späť alebo ide iba o neaktuálnu informáciu.

Predloženú dizertačnú prácu **Mgr. Jakuba Poláka, Ph.D.** hodnotím veľmi pozitívne, pretože svojimi publikáciami **preukázal tvorivé schopnosti** a (už dávno) dokázal, že vie **vedecky, dokonca tímovo, pracovať**. Prácu odporúčam ju na obhajobu pred príslušnou komisiou a po úspešnej obhajobe odporúčam udelenie titulu *Philosophiae doctor* (Ph.D.).

prof. PaedDr. Pavol Prokop, DrSc.

V Bratislave 9.7. 2021